

NYHEDSBREV

Johannes Jørgensen Selskabet

August 2006

4. årg.

Nr. 2

MINDEDAGEN I SVENDBORG DEN 29.MAJ

Svendborgs borgmester, Jørgen Henningsen og Johannes Jørgensen Selskabets formand, Stig Holsting lægger hver en krans på Johannes Jørgensens grav på Svendborg kirkegård.

Mindedagen på 50årsdagen for Johannes Jørgensens død den 29. maj blev en manifestation af, at

digterens minde er levende i hans fødeby.

Dagen begynde med, at en stor

forsamling havde fundet vejen til graven på byens kirkegård, hvor familiegravstedet ligger under en imponerende rødbøg, der stod med sin nyudsprungne pragt. Her nedlagde borgmester Jørgen Henningsen og formanden for selskabet Stig Holsting hver en krans som en

hilsen fra fødebyen og fra selskabet, som bærer hans navn. Derefter gik vejen til biblioteket, hvor man kunne bese en interessant mindeudstilling, som biblioteket havde arrangeret med flere hidtil ukendte billeder fra Johannes Jørgensens lange liv.

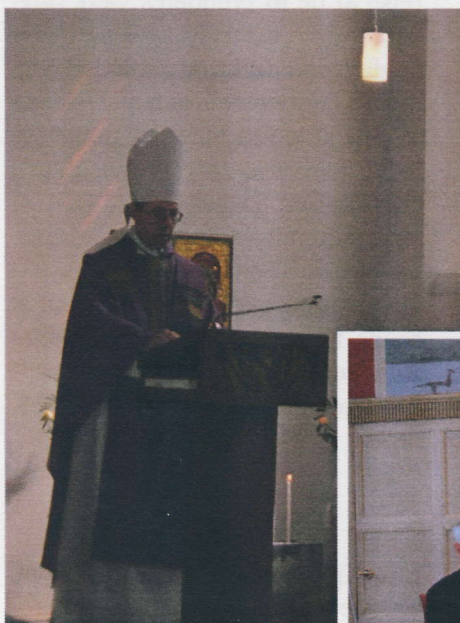
Borgmester Jørgen Henningsen taler for afsløringen af den ny mindesten.

Den nye mindesten for digteren Johannes Jørgensen foran hovedindgangen til Svendborg bibliotek. Stenen er bekostet af Svendborg by og tegnet af J. K. Almquist og Stig Holsting.

I mellemtiden var vejret ved at vise sig fra en mere bekvemmelig side, så afsløringen kunne ske i tørvej og solskin. Det var borgmester Jørgen Henningsen, som foretog afsløringen efter at have holdt en meget smuk og personlig tale om digteren.

Kl.11 var der messe i den katolske Sankt Knuds kirke med biskop Czeslaw Kozon som hovedcelebrant og prædikant. Da anledningen var mindedag for digterens død, var messen formet som en rekviemesse.

Kulturudvalgsformand Inga Britt-Olsen taler under receptionen i rådhusets byrådsal. Til venstre Selskabets formand. Bagved ses maleriet af digteren i en italiensk scene.

Svendborg kommune stod kl. 13.30 som vært for en reception for indbudte gæster i rådhusets byrådsal. I dagens anledning havde man ophængt et stort maleri af digteren i en scene fra et italiensk osteri.

Inden kulturudvalget var vært for en buffet talte formanden for kulturelt udvalg Inga Britt-Olsen om Johannes Jørgensen og byens øvrige æresborgere. Selskabets formand talte derefter om digterens forhold til fødebyen og dens omegn, som det kommer til udtryk i hans litteratur.

Biskop Czeslaw Kozon prædiker under dagens rekviemesse for Johannes Jørgensen i Sankt Knuds Kirke.

FOTOSERIE: NANNA DREJER

RETTELSE

Nyhedsbrevet tog i sidste nummer et uheldigt forskud på den politiske udvikling, idet vi kom til at udnævne Lars Erik Hornemann til borgmester i Svendborg. Det er naturligvis Jørgen Henningsen, som beklæder borgmesterstolen i

Svendborg indtil den nye kommunesammenlægning træder i kraft den 1. januar 2007. Vi undskylder meget den mangelfulde research og kan garantere, at der ikke ligger politiske kandestøberier bag.

JOHANNES JØRGENSEN MINDET I RADIOEN

Danmarks Radios havde søndag den 28. maj valgt at mindes Johannes Jørgensen ved en temaaften på P 2 i fællesskab med P 1. Det blev en broget gennemgang af væsentligt og mindre væsentligt og hans betydning som hovedfigur i symbolismens første tid. Aftenen rummede indslag bl.a. med digterens egen røst, med forfatteren Gunnar Martin Nielsen, som sidste år udsende sin bog *Venskab og opgør* og en samtale mellem en litteraturanmelder, en kunsthistoriker og en litteraturhistoriker om den religiøse kunst. Aftenen sluttede med, at Elly Bruunshuus Petersen, som også er bidragsyder til selskabets

planlagte antologi, fortalte om samarbejdet mellem digteren og komponisten Carl Nielsen. Desuden var der en fuldstændig opførelse af de to fynboeres værk *Søvnene*.

I dagene omkring mindedagen bragte radioen dels genudsendelser af dele af temaaftenen og dels nogle af Johannes Jørgensens digte i udsendelsen Dagens digt, læst af skuespilleren Søren Sætter Lassen. Desværre benyttede fjernsynet ikke en ellers oplagt lejlighed til at sende Ebbe Kyrøs glimrende film *Bag alle de blaa Bjerge*, trods kraftige opfordringer fra selskabet.

sh

ARKIVFLYTNINGEN

Torsdag den 4. maj var en lille gruppe mennesker forsamlet i Johannes Jørgensens mindestuer i Svendborg for at overvære og deltage i Svendborg bys overdragelse af digterens omfattende arkiv til

Det Kgl. Bibliotek i København. Til stede var bl.a. direktøren for DKB, Erland Kolding Nielsen, Svendborg Biblioteks konst. stadsbibliotekar, Søren Lind og nogle af hans kolleger, formanden for kul-

turudvalget, Inga-Britt Olsen, museumsleder for Svendborg og omegns Museum, Esben Hedegaard og formanden for Johannes Jørgensen Selskabet, Stig Holsting. Arkivet, som rummer adskillige kasser, kunne naturligvis ikke være til stede, men et skønsomt udvalg af arkivalierne, som f.eks. nogle af de mange dagbøger og eksempler på digterens omfattende korrespondance, var lagt frem. Inga-Britt Olsen fremhævede byens veneration for digteren og beklagede naturligvis, at man ikke

havde kapacitet til opbevaring af det store arkiv men glædede sig over, at det nu kom det rette sted hen, hvor adgangen til det store stof ville kunne gøres lettere for forskningen.

Esben Hedegaard kunne overrække DKB en gave fra museet bestående af en brevveksling mellem Johannes Jørgensen og en af hans sønner, sangeren Michael Schach, som museet havde fået foræret. Denne brevveksling vil nu indgå i det øvrige arkiv.

sh

*Fra arkivoverrækkelsen:
F.v. konst. stadsbibliotekar
Søren Lind, direktør Er-
land Kolding Nielsen
DKB., Stig Holsting,
forhv. stadsbibliotekar
Kristian Grønberg og
form. for kulturudvalget i
Svendborg, Inga Britt-
Olsen.*

*Fot. Henrik Hagsholm
Petersen*

BOGUDSALG

Selskabets Bogsalg har vokset sig stort, og mange henvender sig for at købe bøger. Det er naturligt, at der er bøger, som er mere efterspurgt end andre. Derfor kan vi tilbyde de mindre efterspurgt til "udsalgspriser". Det drejer sig om følgende titler:

Jorsalafærd. Bd. I-II: 40.-
Klokke Roland. 30.-
Fra det yderste Belgien. 25.-
Don Bosco. 30.-
Gamle Adresser. 25.-
Mit Livs Legende (enkeltbind)
20.-
Samme, Bd. I-VII, 50.-
Samme i 2-bindsudgaven 75.-

EN GENDIGTET SMERTE

af

Stig Holting

I mange danskeres bevidsthed står Johannes Jørgensen som digteren – lyrikeren frem for alt. Det er ikke hans katolskprægede helgenlitteratur og slet ikke hans ungdomsromaner, som man her hjemme først og fremmest vil huske ham for.

Det er ikke helt uforståeligt, for mht. de sidste har de i dag stort set kun litteraturhistorisk og personalhistorisk interesse og de første har danskerne aldrig rigtigt taget til deres hjerte.

Derimod har de fleste på et eller andet tidspunkt stødt på et digt af ham, om ikke andre steder så i skolernes danskbøger. Her fremhæves hans lyrik især for det maleriske og smukke formsprog, som formår at sætte selv de fineste strenge i vibrationer hos enhver, som kan læse indenad og som ejer melodisk rytme.

Johannes Jørgensens digtning er uden undtagelse gennemsyret af hans eget sjælelivs rørelser, hvor naturens pulsslæg og hjertets traurighed ofte sammensmelter og åbner læserens forståelse for digterens sindstilstand på godt og ikke mindst ondt. Da han som en åbenbaring blev konfronteret med

fransk symbolismes fineste digtning især repræsenteret ved Baudelaire og Verlaine, fandt han her en parallel til sine egne digteriske idealer. Det var direkte gennem disse franske digtere han første gang fik berøring ikke blot med symbolismen som idé og udtryksform men i lige så høj grad med katolsk digtning.

Fra sin tidligste ungdom havde han i morbroderens bogsamling læst især de tyske romantikere Heine, Brentano og Goethe og her fundet den lyriske tone, som kunne hense til den drømmende yngling i natursværmerier. Denne betagelse fulgte ham livet igennem men efter omvendelsen til katolicismen kanaliseret fra pantheisme til gudserkendelse.

Livet igennem følte han et behov for at delagtiggøre sine landsmænd i de tanker og følelser, som betog ham selv hos mange af europæisk åndslivs største. Det resulterede i adskillige oversættelser, eller rettere gendigtninger, hvor hans eget følelsesliv uundgåeligt væves sammen med originalens oprindelige tekst. Johannes Jørgensen besad den sjældne evne at kunne identificere sig med den person, han ville

skildre, en evne, som ikke mindst har gjort hans helgenbiografier til andet og meget mere end akademisk-historiske biografiske skildringer. I gendigtningerne af udenlandsk lyrik søgte han ind i digterens inderste lønkammer og fandt ofte sit eget billede derinde. Det gør hans oversættelser til personlige vidnesbyrd, uden at han svigter forlæggets forfatter. Hvad er det væsentligste: En teknisk dygtig metrisk og sproglig oversættelse eller en gendigtning, som forhold-

der sig tro til indhold og budskab? For Johannes Jørgensen var der ingen tvivl, for han identificerede sig med ånden i forlægget. Det var derfor ikke uden grund, at han fik oversætterprisen i 1949.

Denne redegørelse kræver et eksempel, og et godt eksempel er således hans gendigtning efter den tyske digter Joseph von Eichendorffs (1788-1857) "Von fern die Uhren schlagen", som gengives efterfulgt af Johannes Jørgensens oversættelse/gendigtning

(Johannes Jørgensens gendigtning)

Von fern die Uhren schlagen,
Es ist schon tiefe Nacht,
Die Lampe brennt so düster,
Dein Bettlein ist gemacht.

Der slaar et Ur langt borte,
først fire Slag, saa ét;
Natlampen brænder døsigt,
din lille Seng staar redt.

Die Winde nur noch gehen
Wehklagend um das Haus,
Wir sitzen einsam drinne
Und lauschen oft hinaus.

Hør Vinden, hvor den klager –
det er som én, der græd –
det er, som om jeg hørte
en Stemme, tynd og spæd.

Es ist, als müsstest liese
Du klopfen an die Tür,
Du hätt' st dich nur verirret,
Und kämst nun müd' zurück.

Det er, som stod du derude
og bankede sagte paa –
du havde dig kun forvildet,
du ville ej fra os gaa ...

Wir armen, armen Toren!
Wir irren ja im Graus
Des Dunkels noch verloren –
Du fandst dich längst nach Haus.

Som kunde jeg endnu én Gang
favne min lille Dreng
og bære dig endnu en Aften
hen til din lille Seng

Ak Gud, der er kun Drømme,
kun Suk af Nattens Vind!
Længst fandt han Vejen hjemad
og fandt i Himlen ind ...

Det første, som falder i øjnene er, at Johannes Jørgensen har lagt en strofe til. Tematisk genkender vi Eichendorffs smertefulde digt, og det kræver ikke mange tyskkundskaber at se, at stemningen af sorg og savn er gengivet med samme smerte. Han forholder sig tro i ånd og sandhed til stemningen i originalen men benytter her og der andre billeder, f.eks. tager oversættelsen sig den frihed at tale om ”min lille Dreng”! I originalen tales der intet om barnets køn og da Eichendorff i virkeligheden mistede en lille datter, fornemmer vi straks, hvor personlig Johannes Jørgensen gør sin gendigtning. Denne fornemmelse forstærkes yderligere ved, at han i gendigtningen gør oplevelsen mere personlig nærværende ved at benytte jeg-formen mod originaltekstens vi-form.

Man får derved den tanke, at digtet nu i virkeligheden handler om hans egen lille Bengt, der døde i 1898 som knap 2årig.

*Den tyske digter Joseph v. Eichendorff,
1788- 1857*

Johannes Jørgensens gendigtning blev trykt i ”Fremmed Frugt – udvalgte Oversættelser af europæisk Poesi”, som udkom i 1945 – den næstsidste bog fra digterens hånd. Desværre fremgår det ikke, hvilket år gendigtningen er fra.

Læs i øvrigt: Alex Garff og Hans Kyrre: Johannes Jørgensen og Johannes V. Jensen, TO STORE OVERSÆTTERE, Gyldendalske Boghandel 1949

MINDEKONCERT I ODENSE

Torsdag den 15. september kl. 19 afholder Odense Symfoniorkester i et samarbejde med Johannes Jørgensen Selskabet en koncert i Carl Nielsen Salen i Odense Koncerthus. Aftenen indledes med to korte foredrag af hhv. forskningsbibliotekar Elly Bruunshuus Petersen og Stig Holsting. Programmets fulde ordlyd vil snart kunne læses på selskabets hjemmeside.

JOHANNES JØRGENSEN MINDES I SIENA

Begivenhederne i Siena den 8. maj 2006

af

Birgit Malling Eriksen

"Johannes Jørgensen, en enestående europæisk caterinato" står der på de store plakater (70 x 100 cm), der er ophængt rundt i Siena. Dette er titlen på et foredrag, som P. Alfredo Scarciglia O.P. skal holde i Kapitelsalen i San Domenico's Klostergård den 8. maj kl. 17.30. På plakaten står også: "Han skrev i Siena 1900-tallets smukkeste biografi om Santa Caterina - Bagefter vil der være indvielse af en mindeplade for den danske forfatter og digter i 50-året for hans død" (Kære læser, se venligst Nyhedsbrev 1-2006 for at få forhistorien til mit samarbejde med Padre Alfredo).

Arrangør af alt dette er "Associazione Internazionale dei Caterinatti", hvor Padre Alfredo er gejstlig assistent udover at være sognepræst i Basilica Cateriniana di San Domenico, og det er en begivenhed vi begge har set frem til. Lige siden vort første møde i december har jeg bidraget med diverse materialer til Padre Alfredo's forskning, og det er derfor med spænding, at jeg denne dag i god tid før kl. 17.30 går ind i klostergårdens smukke, svale buegange og rundt om græsplænen med den gamle brønd i midten, omgivet af krukke med pelargonier. Netop dér på

brøndens marmortrappetrin sad vi for få dage siden med foredragsmanuskriptet og tjekkede forskellige udtryk og danske ords udtale. Normalt er denne klostergård lukket med en stor port, for den er klostrets private område. Men i dag er den åben for alle.

Alle? Jeg er spændt på at se, hvor mange der ønsker at deltage i festlighederne. De fleste italienerne ved jo overhovedet ikke, hvem denne fremmede og forlængst afdøde forfatter er. Det er derfor en positiv overraskelse at se salen blive fyldt med cirka 125 tilhørere. På podiet ved det lange bord står fire antikke, højryggede, udskårne stole, og snart kommer dagens fire hovedpersoner ind: Priore P. Lorenzo Fatichi O.P., Ærkebiskop Monsignore Antonio Buoncristiani, Priore generale for Associazione Internazionale dei Caterinatti professor Paolo Nardi og P. Alfredo Scarciglia O.P. Inden Padre Alfredo sætter sig ned holder han en lille takketale, hvori han takker for den hjælp, der har gjort det muligt for ham at lære Johannes Jørgensen at kende.

Mødet begynder med en længere indledning af Ærkebiskoppen. Derefter holder Padre Alfredo sit foredrag. Det handler om hele Jo-

Den nye mindeplade for Johannes Jørgensen på Hotel Chiusarelli i Siena blev afsløret med vanlig italiensk sans for farverig indramning.

Fot. Birgit Malling

hannes Jørgensens liv og forfatter-
skab og demonstrerer en impone-
rende viden om alle de væ sentlige
elementer. Også San Francesco
d'Assisi's store betydning bliver
nævnt, tillige med den smukke
biografi om ham, samt at Johannes
Jørgensen var medlem af Franci-
skanernes tredje orden.

Fra det store foredrag vil jeg næv-
ne to ting, som har gjort stort ind-
tryk på Padre Alfredo: 1) En ung
Dominicaner lå for døden. Hans
eneste ønske på dødslejet var at
have Johannes Jørgensens Cateri-
na-biografi hos sig. 2) Et lille kort
(fra Mindestuerne i Svendborg)
med italiensk tekst og Jørgensens
yndlingsbøn på bagsiden. Denne
bøn til Helligånden er skrevet af
Santa Caterina i en åbenbaring og
er det eneste, hun selv har skrevet,
da hun hverken kunne læse eller
skrive. Netop dette kort holder
Padre Alfredo op, så alle kan se
det. Det er den samme bøn, som

han sammen med de andre *padri*
beder hver dag før meditationen.

Efter foredraget takker formanden,
professor Nardi for "det impone-
rende historiske og kulturelle bi-
drag", og siger at teksten vil ud-
komme som publikation. Herefter
forlader selskabet Kapitelsalen og
går over til Hotel Chiusarelli. Vi
mødes her af et fantastisk flot og
overraskende syn ved indgangen:
To æresvagter fra bydelen *Drago* i
deres smukke middelalder-
uniformer i mørkegrønt og vinrødt
fløjl, stående med deres hellebar-
der. Lige bag den ene, til venstre
for hotellets hoveddør, dækker
vinrødt fløjl mindepladen, som
Ærkebiskoppen nu indvier.

Da mindepladen kommer til syne,
ser jeg den for første gang og glæ-
des over dens enkle elegance: Sel-
ve pladen er af lyst marmor og sat
op med bronceholdere i form af
liljer. Teksten er indgraveret med
en klassisk senesisk, rødbrunlig

farve, og selve indskriften er formuleret af Padre Alfredo, der har ønsket at bruge Johannes Jørgensens danske navn snarere end det italienske Giovanni. Det glæder mig meget at se nævnt at Johannes Jørgensen var digter. Det ved itali-

enerne ellers ikke, og jeg har gjort meget for at udbrede kendskabet til digtene ved at oversætte bl.a. *Fagerø* til Padre Alfredo. Her en oversættelse af mindepladen, der om aftenen vil være projektorbelyst:

TIL MINDE OM JOHANNES JØRGENSEN
DANSKER
FORFATTER DIGTER
OG ENESTÅENDE "CATERINATO"
HAN SKREV HER
1900-TALLETS
SMUKKESTE BIOGRAFI
OM SANTA CATERINA
OG HAN KALDTE CHIUSARELLI
"SIENAS FRED"

Efter højtideligheden går vi ned i hotellets smukke glasveranda, der jo netop er det sted, hvorom Johannes Jørgensen i 1912 bruger udtrykket "Sienas fred". Her er hotellet vært ved en storslået buffet med Champagne og alle mulige toscanske delikatesser. Der er en vidunderlig stemning, og alle taler begejstret og interesseret om deres nye danske bekendtskab: Johannes Jørgensen.

Man kan vel sige, at Johannes Jørgensen rent bogstaveligt - i bogstaver - er vendt tilbage til sit elskede Siena, hvorom han skrev: "Der var en Tid i mit Liv, da ingen magt i Verden kunde have faaet mig til, godvilligt, at forlade Siena." Og når han var borte fra Siena følte han jo: " ... en ustandselig Sug

af Længsel - som blev der draget i en Traad langt borte fra, en ganske fin, men ubrydelig stærk Traad - en Stræng af Sølv, og Strængen snærede sig om Hjertet, skar sig ind i det og gjorde saa ondt." Og til en festmiddag i Paris, hvor han var hædersgæst, oplevede han at: " ... der blev en stor Tomhed i min Sjæl ... " Derfor, på bordkortet, som han havde taget ned under bordet, skrev han: " ... uden at se, paa Kortets Bagside, det Navn, jeg længtes efter, og som var *Siena* - SIENA! - Men hvad Trøst er der i at skrive et Navn?" (*Italiensk*, Gyldendal, Kbh. 1932, pp. 39-40).

PS: En omtale af denne dag er at læse (på italiensk) i San Domenico's kirkeblad Il Ponte, som findes på

www.basilicacateriniana.com/PARROCO.HTM

MONTREUDSTILLING PÅ DET KGL. BIBLIOTEK

I anledning af mindeåret for Johannes Jørgensen afholdt Det Kgl. Bibliotek en foyerudstilling med udvalgte eksempler på digterens arbejder der tilsammen gav et godt indtryk af spændvidden i forfatter-skabet.

Udstillingen lukkede med udgan-gen af juli måned.

Vi gør opmærksom på, at Det Kgl. Biblioteks hefte MAGASIN i sit augustnummer indeholder en arti-kel med titlen *Johannes Jørgensen – en europæer i dansk litteratur*, skrevet af selskabets formand Stig Holsting. Heftet, som koster 50 kr. i løssalg, kan købes i Diamantbog-handelen på DKB.

STORE BOGDAG

Lørdag Den 12.august afholdes den årlige Store Bogdag på Hald Hovedgård ved Viborg. Det er en god lejlighed for enhver til at stifte bekendtskab med både gammel og ny litteratur og de folk, som vare-tager dens interesser. Også i år vil Johannes Jørgensen Selskabet væ-re repræsenteret med en stand, og

formanden vil i "Hald-Univer-sitetet" holde et foredrag under titlen "Johannes Jørgensen – en europæisk forfatter". Det er prog-ramsats til kl. 14.15 og foregår på første sal i hovedbygningen. Man kan læse mere om arrangementet på adressen:

www.storebogdag.dk

Selskabets hjemmeside

www.johannesjorgensenselskabet.dk

Johannes Jørgensen Selskabets bestyrelse:

Stig Holsting, Formand, Jagtvej 183 A, 2100 København Ø.

Tlf. 87580303. Redaktør af Nyhedsbrevet.

e-post stig.holsting@mobilixnet.dk

Jørgen Nybo Rasmussen, Næstformand, Svanevej 38, 4000 Roskilde.

Tlf. 46753660. e-post: dacia@e-box.dk

Susanna Figgé, Sekretær. Forchhammersvej 13, 4.tv. 1920 Frederiksberg C.

Tlf. 32961083

Henning Fink-Jensen, Kasserer, Krogmosevej 28, 2880 Bagsværd .

Tlf. 44448703

Ove Klausen, Ottosminde 2, 8900 Randers

Tlf. 86404032. e-post: oklausen@mail.dk